

Oldřich Rejnuš

FINANČNÍ

TRHY

 GRADA®

Učebnice s programem na
generování cvičných testů

Oldřich Rejnuš

FINANČNÍ

TRHY

Učebnice s programem na
generování cvičných testů

Grada Publishing, a.s.

Nakladatelství děkuje za podporu při vydání knihy společně s:
Fio banka, a.s.
Partners Financial Services, a.s.

prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc.

Finanční trhy

Učebnice s programem na generování cvičných testů

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 6280. publikaci

Odborná recenze:
prof. Ing. Lumír Kulhánek, CSc.
doc. Ing. Pavel Duspiva, CSc.

Grafická úprava a sazba prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc., Milan Vokál
Program na generování cvičných testů prof. Ing. Oldřich Rejnuš, CSc., Ing. Petr Dydowicz, Ph.D.
Návrh a zpracování obálky Vojtěch Kočí
Počet stran 384
První vydání, Praha 2016
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© Oldřich Rejnuš, 2016
© Grada Publishing, a.s., 2016
Cover Photo © fotobanka allphoto

ISBN 978-80-271-9299-1 (pdf)
ISBN 978-80-247-5871-8 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

OBSAH

1	FINANČNÍ TRHY, JEJICH VYMEZENÍ A FUNKCE V EKONOMICE ...	23
1	Úvod do teorie finančních trhů	24
1.1	Finanční systém a jeho funkce	24
1.2	Vztahy ekonomického a finančního systému	25
1.2.1	Základní toky v ekonomickém systému	26
1.2.2	Základní druhy trhů působících v ekonomice	27
1.3	Způsoby externího financování ekonomických subjektů	32
1.3.1	Přímé financování	33
1.3.2	Polopřímé financování	33
1.3.3	Nepřímé financování	33
2	Podstata investic a základní způsoby jejich členění.....	35
2.1	Reálné a finanční investice	36
2.1.1	Reálné investice	36
2.1.2	Finanční investice	37
2.1.2.1	Vymezení reálných a finančních aktiv	37
2.1.2.1.1	Druhy finančních aktiv	38
2.1.2.1.2	Proces tvorby finančních aktiv	39
2.2	Přímé a portfoliové investice	42
2.2.1	Přímé investice	42
2.2.2	Portfoliové investice	42
3	Členění finančního trhu.....	43
3.1	Peněžní trh	44
3.1.1	Trh krátkodobých úvěrů	44
3.1.2	Trh krátkodobých cenných papírů	44
3.2	Kapitálový trh	45
3.2.1	Trh dlouhodobých úvěrů	45
3.2.2	Trh dlouhodobých cenných papírů	45
3.3	Trhy s cizími měnami	46
3.3.1	Trhy devizové	46
3.3.2	Trhy valutové	46
3.4	Trhy drahých kovů	46
4	Struktura trhu cenných papírů	47
4.1	Trhy primární a sekundární	47
4.1.1	Primární trhy cenných papírů	48
4.1.2	Sekundární trhy cenných papírů	48
4.2	Trhy veřejné a neveřejné	48
4.2.1	Veřejné trhy cenných papírů	48

4.2.1.1	Veřejné trhy primární	49
4.2.1.2	Veřejné trhy sekundární	49
4.2.1.2.1	Veřejné sekundární organizované trhy	49
4.2.1.2.1.1	Trhy burzovní	49
4.2.1.2.1.2	Organizované trhy mimoburzovní	50
4.2.1.2.2	Veřejné sekundární neorganizované trhy	50
4.2.2	Neveřejné (smluvní) trhy cenných papírů	50
4.2.2.1	Neveřejné trhy primární	50
4.2.2.2	Neveřejné trhy sekundární	50
5	Faktory integrace jednotlivých segmentů finančního trhu.....	51
5.1	Aktuální tržní podmínky	51
5.2	Spekulace, resp. hedging	51
5.3	Arbitráž	52
2	FINANČNÍ INSTITUCE, JEJICH PRODUKTY A SLUŽBY	53
1	Kategorizace subjektů působících ve finančním sektoru.....	54
1.1	Teoretické členění finančních institucí	54
1.2	Systemizace finančních institucí používaná v praxi	55
2	Instituce sektoru bankovníctví.....	56
2.1	Centrální banka	57
2.1.1	Funkce centrální banky	57
2.1.1.1	Makroekonomická funkce centrální banky	58
2.1.1.1.1	Měnová /monetární/ politika	58
2.1.1.1.2	Emitování hotovostních peněz	58
2.1.1.1.3	Devizová činnost	58
2.1.1.2	Mikroekonomická funkce centrální banky	58
2.1.1.2.1	Regulace obchodních bank a provádění bankovního dohledu	59
2.1.1.2.2	Působení jako „banka bank“	60
2.1.1.2.3	Působení jako „banka státu“ (vlády)	60
2.1.1.2.4	Reprezentace státu v měnové oblasti	60
2.1.2	Nástroje měnové politiky centrální banky	60
2.1.2.1	Nepřímé nástroje monetární regulace	61
2.1.2.1.1	Diskontní nástroje	61
2.1.2.1.1.1	Diskontní úvěry	62
2.1.2.1.1.2	Reeskontní úvěry	62
2.1.2.1.1.3	Lombardní úvěry	62
2.1.2.1.2	Obchody na volném trhu	62
2.1.2.1.2.1	Nákupy a prodeje cenných papírů	63
2.1.2.1.2.2	Repo obchody a reverzní repo obchody	63
2.1.2.1.3	Povinné minimální rezervy	64
2.1.2.1.4	Konverze a swapy cizích měn	65
2.1.2.1.5	Devizové intervence	65

2.1.2.2	Přímé nástroje monetární regulace	66
2.1.2.2.1	Pravidla likvidity	66
2.1.2.2.2	Úvěrové kontingenty	67
2.1.2.2.3	Úrokové limity, resp. úrokové stropy	67
2.1.2.2.4	Povinné vklady	67
2.2	Obchodní banky	67
2.2.1	Funkce obchodních bank	68
2.2.2	Zásady činnosti obchodních bank	68
2.2.3	Vymezení pojmů bankovní operace, bankovní obchody a bankovní produkty	69
2.2.3.1	Bankovní operace	69
2.2.3.2	Bankovní obchody	69
2.2.3.3	Bankovní produkty	70
2.2.4	Druhy bankovních produktů	70
2.2.5	Úvěrové bankovní produkty	70
2.2.5.1	Teoretické aspekty systemizace bankovních úvěrů	71
2.2.5.2	Standardní úvěrové produkty obchodních bank	75
2.2.5.2.1	Peněžní úvěry	75
2.2.5.2.1.1	Kontokorentní úvěry	75
2.2.5.2.1.2	Lombardní úvěry	76
2.2.5.2.1.3	Eskontní úvěry	77
2.2.5.2.1.4	Osobní a spotřebitelské úvěry	77
2.2.5.2.1.5	Emisní úvěry	78
2.2.5.2.1.6	Hypoteční úvěry	79
2.2.5.2.2	Závazkové úvěry a záruky	79
2.2.5.2.2.1	Bankovní záruky	79
2.2.5.2.2.2	Akceptační úvěry	80
2.2.5.2.2.3	Avalové úvěry	80
2.2.5.2.3	Speciální finančně úvěrové produkty	80
2.2.5.2.3.1	Factoring	81
2.2.5.2.3.2	Forfaiting	81
2.2.5.2.3.3	Finanční leasing	82
2.2.5.2.4	Syntetické úvěrové bankovní produkty	82
2.2.5.2.4.1	Kreditní (úvěrové) karty	82
2.2.5.2.4.2	Úvěry spadající do produktů bankopojištění	82
2.2.6	Investiční bankovní produkty	83
2.2.6.1	Bankovní vklady (depozita)	83
2.2.6.1.1	Vklady na bankovních účtech	83
2.2.6.1.1.1	Vklady vedené na běžných účtech	84
2.2.6.1.1.2	Vkladové (depozitní) účty	84
2.2.6.1.2	Vklady na vkladních knížkách	85
2.2.6.1.3	Speciální druhy vkladů	85

2.2.6.1.3.1	Spoření účelová	86
2.2.6.1.3.2	Majetková spoření	86
2.2.6.1.3.3	Podřízené vklady	86
2.2.6.1.3.4	Spoření spojená se životním pojištěním	87
2.2.6.2	Bankovní dluhopisy	87
2.2.6.2.1	Depozitní certifikáty	87
2.2.6.2.2	Depozitní směnky	88
2.2.6.2.3	Bankovní obligace	88
2.2.6.2.4	Hypoteční zástavní listy (hypoteční obligace)	88
2.2.6.3	Ostatní druhy bankovních produktů	88
2.2.7	Bankovní obchody komerčních bank na mezibankovním trhu	89
2.2.7.1	Mezibankovní obchody uzavírané mezi obchodními bankami	89
2.2.7.2	Mezibankovní obchody mezi obchodními bankami a bankou centrální	90
2.2.8	Obchody komerčních bank s vlastními cennými papíry na sekundárním trhu	90
2.3	Nebankovní spořitelní instituce	91
2.3.1	Spořitelní a úvěrní družstva	91
2.3.2	Další nebankovní spořitelní instituce	91
3	Nebankovní instituce sektoru investičních služeb.....	92
3.1	Obchodníci s cennými papíry	92
3.1.1	Brokerské společnosti	92
3.1.2	Dealerské společnosti	92
3.2	Investiční společnosti	93
3.3	Investiční fondy	93
3.3.1	Investiční fondy kolektivního investování	94
3.3.2	Investiční fondy typu „Exchange Traded Funds“	94
3.3.3	Hedgeové investiční fondy, resp. investiční fondy kvalifikovaných investorů	95
3.4	Penzijní společnosti a penzijní fondy	95
3.4.1	Penzijní (důchodové) spoření	97
3.4.2	Doplňkové penzijní (důchodové) spoření	97
3.5	Burzy, resp. regulované organizované trhy	97
3.5.1	Systemizace burz podle předmětného zaměření jejich činnosti	98
3.5.1.1	Burzy cenných papírů	99
3.5.1.2	Burzy devizové	99
3.5.1.3	Burzy komoditní	99
3.5.2	Členění burz z hlediska prodlevy ve vypořádání obchodů	99
3.5.2.1	Burzy promptní (spotové)	100
3.5.2.2	Burzy termínové	100
4	Instituce sektoru pojišťovnictví	100
4.1	Pojišťovny	101
4.1.1	Rozdělení pojišťoven z hlediska šíře zaměření jejich činnosti	101
4.1.1.1	Pojišťovny specializované	101

4.1.1.2	Pojišťovny univerzální	102
4.1.2	Rozdělení pojišťoven z hlediska právní formy	102
4.1.2.1	Pojišťovny s právní formou akciových společností	102
4.1.2.2	Vzájemné pojišťovny	102
4.1.2.3	Státní, resp. veřejnoprávní pojišťovny	102
4.1.3	Rozdělení pojišťoven z hlediska předmětného zaměření jejich činnosti	102
4.1.3.1	Pojišťovny působící v odvětví životních pojištění	103
4.1.3.1.1	Pojištění pro případ smrti	103
4.1.3.1.2	Pojištění pro případ dožití	103
4.1.3.1.3	Smišené životní pojištění	103
4.1.3.1.3.1	Kapitálové životní pojištění	104
4.1.3.1.3.2	Investiční životní pojištění	104
4.1.3.2	Pojišťovny působící v odvětví neživotních pojištění	105
4.1.3.2.1	Pojištění úrazová	105
4.1.3.2.2	Komerční zdravotní pojištění	105
4.1.3.2.3	Pojištění majetková	105
4.1.3.2.4	Pojištění odpovědnostní	106
4.2	Zajišťovny	106
5	Další licencované subjekty finančního systému	106
5.1	Licencované instituce podnikatelského zaměření	107
5.1.1	Provozovatelé vypořádacích systémů	107
5.1.2	Ratingové agentury	107
5.2	Instituce účelově zřizované státem	107
5.2.1	Instituce regulace a dohledu	108
5.2.2	Subjekty nezbytné pro fungování finančního systému	108
5.2.3	Státní fondy	109
5.2.4	Ostatní státní instituce	109
5.3	Licencované (resp. registrované) profese fyzických osob	109
6	Ostatní subjekty působící ve finančním sektoru	110
6.1	Nelicencované právnické osoby	110
6.1.1	Organizované neregulované trhy	110
6.1.2	Nebankovní faktoringové, forfaitingové a leasingové společnosti	110
6.1.3	Účelově zřizované neziskové organizace	110
6.2	Nelicencované fyzické osoby	111
7	Finanční konglomeráty	111
8	Nadnárodní finanční instituce	111
9	Mezinárodní finanční instituce	112
3	ÚROKOVÉ SAZBY A JEJICH VÝZNAM V EKONOMICE	113
1	Funkce úrokových sazeb ve finančním a ekonomickém systému	114
2	Teorie úrokových sazeb	115
2.1	Klasická teorie úrokových sazeb	115

2.2	Úroková teorie preference likvidity	118
2.3	Úroková teorie zapůjčitelných fondů	122
2.4	Úroková teorie racionálního očekávání	126
3	Vzájemné vazby jednotlivých druhů úrokových sazeb	127
3.1	Úrokové sazby vyhlášené centrální bankou	128
3.2	Mezibankovní úrokové sazby	128
3.3	Tržní úrokové sazby	129
3.3.1	Základní tržní („prime rate“) úrokové sazby	130
3.3.2	Standardní tržní úrokové sazby	130
4	Mechanismus regulace úrokových sazeb	130
4	KLÍČOVÉ FAKTORY FUNGOVÁNÍ FINANČNÍHO TRHU	131
1	Vymezení termínu „investice“ a jejich základní charakteristika	132
2	Všeobecné předpoklady investiční aktivity	132
2.1	Bohatství	132
2.2	Kvalita investičního prostředí	133
3	Faktory individuální investiční strategie	134
3.1	Výnosnost	134
3.1.1	Hodnocení výnosnosti finančních investic	135
3.1.2	Statické hodnocení výnosnosti finančních investic	136
3.1.2.1	Ukazatele nominální výnosnosti	136
3.1.2.1.1	Jednotlivé druhy (dílčích) výnosů	137
3.1.2.1.1.1	Běžné výnosy	137
3.1.2.1.1.2	Kapitálové výnosy	138
3.1.2.1.2	Celkový výnos	138
3.1.2.1.3	Míra celkového výnosu, resp. výnosové procento	139
3.1.2.2	Ukazatele reálné výnosnosti	142
3.1.3	Dynamické metody hodnocení výnosnosti finančních investic	142
3.1.3.1	Hodnota peněz v čase	142
3.1.3.2	Současná a budoucí hodnota investic	143
3.1.3.2.1	Podstata úročení a odúročení (diskontování)	143
3.1.3.2.2	Diskontování vícenásobných „cash flow“ získaných v budoucnosti	147
3.1.3.3	Funkční podstata dynamických metod hodnocení výnosnosti finančních investic	149
3.1.3.4	Nejvýznamnější faktory ovlivňující velikost odúročitele, resp. úročitele	151
3.1.3.5	Způsoby použití dynamických metod v procesu investičního rozhodování	153
3.1.3.5.1	Metoda čisté současné hodnoty	153
3.1.3.5.2	Metoda vnitřní míry výnosu (metoda vnitřního výnosového procenta)	160
3.2	Rizikovitost	162
3.2.1	Druhy investičního rizika	162
3.2.1.1	Riziko změn úrokové míry (resp. úrokových sazeb)	163
3.2.1.2	Riziko inflační	163
3.2.1.3	Riziko událostí	163

3.2.1.4	Riziko insolvence, resp. možného úpadku emitenta	163
3.2.1.5	Riziko likvidity předmětného investičního nástroje	163
3.2.1.6	Riziko měnové	164
3.2.1.7	Riziko právní	164
3.2.1.8	Riziko operační	164
3.2.1.9	Riziko vlastností (resp. smluvních ustanovení) jednotlivých investičních nástrojů	164
3.2.2	Predikce rizikosti finančních investic	164
3.2.2.1	Určování rizikosti subjektivními odhady	165
3.2.2.2	Určování rizikosti statistickými nástroji	165
3.2.3	Diverzifikace investičního portfolia	167
3.3	Likvidita	169
3.4	Investiční rozhodování při souběžném uvažování výnosnosti, rizikosti a likvidity	170
3.4.1	Uvažování faktorů rizikosti a likvidity při použití metody čisté současné hodnoty	170
3.4.2	Uvažování faktorů rizikosti a likvidity při použití metody vnitřní míry výnosu	174

5 ZÁKLADNÍ DRUHY FINANČNÍCH INVESTIČNÍCH INSTRUMENTŮ 175

1	Finanční nástroje investičního a neinvestičního charakteru	176
1.1	Finanční investiční instrumenty	176
1.2	Finanční instrumenty neinvestiční povahy	176
2	Základní druhy investičních nástrojů	177
2.1	Klasické investiční nástroje	177
2.1.1	Klasické finanční investiční instrumenty	178
2.1.2	Reálné investiční instrumenty	179
2.2	Terminové derivátové instrumenty	180
2.3	Cenné papíry majetkových investičních a podílových fondů	180
2.4	Strukturované produkty	180
3	Právní vymezení cenných papírů	182

6 KLASICKÉ INVESTIČNÍ INSTRUMENTY 183

1	Vymezení klasických investičních cenných papírů	184
1.1	Členění klasických investičních cenných papírů z hlediska délky jejich životnosti	184
1.1.1	Cenné papíry peněžního trhu	184
1.1.2	Cenné papíry kapitálového trhu	185
1.2	Členění klasických investičních cenných papírů podle majetkové podstaty	185
1.2.1	Majetkové cenné papíry	185
1.2.2	Dluhové (dlužní) cenné papíry	185
2	Podnikové (korporační) akcie	186
2.1	Základní druhy akcií	186
2.1.1	Kmenové akcie	186
2.1.2	Prioritní (preferenční) akcie	187

2.2	Fundamentální akciová analýza	188
2.2.1	Globální (makroekonomická) akciová analýza	189
2.2.1.1	Reálný výstup ekonomiky	189
2.2.1.2	Fiskální politika	190
2.2.1.3	Peněžní nabídka	190
2.2.1.4	Úrokové sazby	191
2.2.1.5	Inflace	191
2.2.1.6	Příliv, resp. odliv zahraničního kapitálu	192
2.2.1.7	Kvalita investičního prostředí	192
2.2.1.7.1	Schodky a nerovnováha	192
2.2.1.7.2	Cenové regulace a černý trh	192
2.2.1.7.3	Ekonomické a politické šoky	193
2.2.1.7.4	Korupce, hospodářská kriminalita a právní systém	193
2.2.2	Odvětvová (oborová) analýza	193
2.2.2.1	Citlivost odvětví na hospodářský cyklus	193
2.2.2.1.1	Odvětví cyklická	194
2.2.2.1.2	Odvětví neutrální	194
2.2.2.1.3	Odvětví anticyklická	194
2.2.2.2	Tržní struktura odvětví	194
2.2.2.3	Způsoby státní regulace v odvětví	194
2.2.2.4	Perspektivy budoucího vývoje odvětví	195
2.2.3	Analýza jednotlivých akciových společností a jimi emitovaných akcií	195
3	Dluhové cenné papíry (dluhopisy)	198
3.1	Model zapůjčitelných fondů	198
3.2	Základní druhy dluhopisů	201
3.2.1	Krátkodobé dluhopisy peněžního trhu	201
3.2.2	Dlouhodobé dluhopisy (obligace)	202
3.2.2.1	Členění obligací z hlediska ohraničenosti jejich životnosti, resp. délky splatnosti	202
3.2.2.2	Členění obligací podle výnosů z jejich držby	203
3.2.2.3	Členění obligací z hlediska zajištěnosti finančních nároků jejich držitelů	204
3.2.2.4	Členění obligací z hlediska zvláštních práv emitenta nebo jejich držitelů	204
3.2.2.5	Členění obligací z hlediska jejich denominace a upisování na domácích a zahraničních trzích	205
3.3	(Fundamentální) analýza dluhopisů	206
3.3.1	Globální (makroekonomická) dluhopisová analýza	207
3.3.1.1	Reálný výstup ekonomiky	207
3.3.1.2	Fiskální politika	209
3.3.1.3	Peněžní nabídka	210
3.3.1.4	Úrokové sazby	210
3.3.1.5	Inflace	211
3.3.1.6	Příliv, resp. odliv zahraničního kapitálu	212
3.3.1.7	Kvalita investičního prostředí	212

3.3.2	Analýza jednotlivých emisí dluhopisů	213
3.3.2.1	Úročení dluhopisů z hlediska délky jejich splatnosti	213
3.3.2.2	Kategorizace dluhopisů podle druhu jejich emitenta	214
3.3.2.2.1	Podnikové /korporační/ obligace	214
3.3.2.2.2	Bankovní obligace	214
3.3.2.2.3	Komunální obligace	215
3.3.2.2.4	Státní obligace	215
3.3.2.3	Analýza rizikovosti jednotlivých emitentů dluhopisů	215
3.3.2.4	Faktor likvidity dluhopisů	217
3.3.2.5	Vzájemné působení jednotlivých faktorů při formování úrokových sazeb dluhopisů	218
3.3.2.6	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty základních druhů dluhopisů	219
3.3.2.6.1	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty fixně úročených kuponových obligací	219
3.3.2.6.2	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty variabilně úročených kuponových obligací	221
3.3.2.6.3	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty diskontovaných obligací	222
3.3.2.6.4	Výpočet vnitřní (současné) hodnoty dalších druhů obligací	223
4	Vývoj na trzích cenných papírů v průběhu hospodářského cyklu	223
5	Základní způsoby spekulace s cennými papíry	227
5.1	Základní způsoby spekulace	227
5.1.1	Spekulace na vzestup kurzu	228
5.1.2	Spekulace na pokles kurzu	229
6	Obchodování cizích měn	230
6.1	Devizový trh	231
6.1.1	Charakteristika spotového devizového trhu	231
6.1.2	Měnové páry	232
6.1.3	Účastníci obchodování na spotovém devizovém trhu	233
6.1.4	Specifika obchodování na spotovém devizovém trhu	235
6.2	Valutový trh	238
7	Investice do drahých kovů.....	238
7.1	Investice do zlata	238
7.1.1	Vymezení (fyzického) investičního zlata	239
7.1.2	Nejvýznamnější držitelé fyzického zlata	240
7.1.3	Specifika obchodování se zlatem	241
7.2	Investice do stříbra	242
7	TERMÍNOVÉ DERIVÁTOVÉ INSTRUMENTY	243
1	Vymezení promptních a termínových obchodů.....	244
1.1	Promptní obchody	244
1.2	Termínové obchody	244
2	Základní druhy termínových derivátových instrumentů.....	245
2.1	Členění termínových kontraktů podle vlastností a obchodovatelnosti	246
2.2	Členění termínových kontraktů podle podkladových aktiv	246
3	Pevné termínové kontrakty typu forward a futures.....	247

3.1	Kontrakty typu forward	248
3.2	Kontrakty typu futures	250
3.2.1	Vztah mezi vývojem kurzu futures a vývojem spotového kurzu jeho podkladového aktiva	250
3.2.2	Praktické příklady spekulace a hedgingu prostřednictvím futures instrumentů	254
4	Swapové kontrakty	255
4.1	Standardizované swapové kontrakty	256
4.1.1	Úrokové swapy	256
4.1.1.1	Úrokové swapy založené na výměně fixních a variabilních úrokových plateb	257
4.1.1.2	Úrokové swapy založené na výměně odlišně stanovených variabilních úrokových plateb	258
4.1.2	Měnové swapy	259
4.1.2.1	Měnové swapy založené na výměně pevných úrokových plateb	259
4.1.2.2	Měnové swapy založené na výměně pevných a variabilních úrokových plateb	260
4.1.2.3	Měnové swapy založené na výměně dvou různých druhů variabilních úrokových plateb	260
4.1.3	Devizové swapy	260
4.2	Nestandardní swapové kontrakty	261
5	Opční instrumenty	261
5.1	Základní druhy opčních instrumentů („Plain Vanilla“ opce)	262
5.1.1	Kupní a prodejní opce	263
5.1.1.1	Kupní opce	263
5.1.1.2	Prodejní opce	263
5.1.2	Evropské opce a americké opce	263
5.1.2.1	Evropské opce	264
5.1.2.2	Americké opce	264
5.1.3	Nejvýznamnější charakteristické vlastnosti „Plain Vanilla“ opcí	264
5.1.3.1	Vztahy mezi „Plain Vanilla“ opcemi a jejich podkladovými aktivy	264
5.1.3.2	Vnitřní a časová hodnota opčních instrumentů	267
5.1.3.3	Kryté a nekryté opce	269
5.1.3.4	Finanční páka a zajišťovací poměr	269
5.1.4	Oceňování „Plain Vanilla“ opcí	270
5.1.5	Kombinace opcí	272
5.1.5.1	Opční kombinace typu „straddle“	272
5.1.5.2	Jiné příklady opčních kombinací	273
5.2	Exotické opce	274
5.2.1	Bermudské opce	274
5.2.2	Kanárské opce	274
5.2.3	Ladder opce	275
5.2.4	Bariérové opce	275
5.2.4.1	Knock-in bariérové opce	275
5.2.4.2	Knock-out bariérové opce	275

5.2.5	Opční instrumenty „Cap“, „Floor“ a „Collar“	276
5.2.5.1	Opční kontrakty typu „Cap“	276
5.2.5.2	Opční kontrakty typu „Floor“	279
5.2.5.3	Opční kontrakty typu „Collar“	280
5.2.6	Opční listy	282
6	Složené (syntetické) termínové derivátové instrumenty	283
6.1	Složené (syntetické) termínové derivátové instrumenty první generace	283
6.1.1	Swapy úvěrového selhání	283
6.1.2	Další druhy složených derivátových instrumentů první generace	285
6.2	Složené (syntetické) termínové derivátové instrumenty druhé a vyšších generací	285
6.2.1	Složené termínové deriváty druhé generace	286
6.2.1.1	Pevné (nepodmíněné) syntetické termínové derivátové instrumenty druhé generace“	286
6.2.1.1.1	Kontrakty typu „Forward na swap“	286
6.2.1.1.2	Kontrakty typu „Forward na opci“	286
6.2.1.2	Podmíněné (opční) syntetické termínové derivátové instrumenty druhé generace“	286
6.2.1.2.1	Opce na termínové kontrakty typu „forward“	287
6.2.1.2.2	Opce na „futures“	287
6.2.1.2.3	Swapce (opce na swap)	288
6.2.1.2.4	Opce na opce, resp. na různé opční nástroje	289
6.2.1.2.4.1	Opce na opce (složené opce)	289
6.2.1.2.4.2	Opce na další druhy opčních instrumentů	290
6.3	Složené (syntetické) termínové derivátové instrumenty vyšších generací	290

8 CENNÉ PAPIRY MAJETKOVÝCH INVESTIČNÍCH A PODÍLOVÝCH FONDŮ 291

1	Vymezení majetkových investičních a podílových fondů.....	292
2	Klasické fondy kolektivního investování.....	292
2.1	Cenné papíry investičních fondů kolektivního investování	293
2.1.1	Specifika uzavřených investičních fondů kolektivního investování	293
2.1.2	Specifika otevřených investičních fondů kolektivního investování	294
2.2	Cenné papíry podílových fondů kolektivního investování	294
2.2.1	Specifika uzavřených podílových fondů kolektivního investování	294
2.2.2	Specifika otevřených podílových fondů kolektivního investování	295
2.3	Základní faktory investiční strategie při kolektivním investování	295
2.3.1	Předmětné zaměření investic	295
2.3.1.1	Fondy akciové	296
2.3.1.2	Fondy peněžního trhu	296
2.3.1.3	Fondy dlouhodobých dluhopisů (obligací)	297
2.3.1.4	Fondy reálných aktiv	297
2.3.1.5	Fondy smíšené	297
2.3.1.6	Fondy fondů (střešní fondy)	297

2.3.1.7	Další druhy fondů kolektivního investování	298
2.3.2	Tuzemská, resp. zahraniční orientace investic	299
2.3.3	Způsob nakládání s hospodářským výsledkem	299
2.3.3.1	Fondy důchodové (příjmové)	299
2.3.3.2	Fondy růstové	299
2.3.3.3	Fondy vyvážené	299
2.3.4	Aktivní, resp. pasivní správa portfolia	300
2.3.4.1	Fondy s aktivní správou portfolia	300
2.3.4.2	Fondy s pasivní správou portfolia	300
2.3.5	Možné omezení doby existence fondu	300
2.3.6	Úroveň státní regulace a dohledu	300
2.3.6.1	Standardní fondy kolektivního investování	300
2.3.6.2	Speciální fondy kolektivního investování	301
2.3.7	Další investiční faktory	301
3	„Exchange Traded Funds“	301
3.1	Charakteristika „Exchange Traded Funds“	301
3.2	Druhy „Exchange Traded Funds“	304
3.2.1	„Exchange Traded Funds“ standardních vlastností	304
3.2.1.1	Indexové ETF s úplnou fyzickou replikací	304
3.2.1.2	Indexové ETF s částečnou fyzickou replikací	304
3.2.1.3	Indexové ETF se syntetickou replikací	304
3.2.2	Exchange Traded Funds specifických vlastností	305
4	„Hedge funds“, resp. fondy kvalifikovaných investorů	305
9	STRUKTUROVANÉ PRODUKTY	307
1	Vymezení strukturovaných produktů	308
2	Strukturované vklady	309
3	Strukturované dluhové cenné papíry	311
3.1	Strukturované dluhopisy	312
3.1.1	Členění strukturovaných dluhopisů podle druhů podkladových aktiv	312
3.1.2	Členění strukturovaných dluhopisů podle jejich charakteristických vlastností	313
3.1.2.1	(Standardní) strukturované dluhopisy	313
3.1.2.1.1	Strukturované dluhopisy s garancí emitenta na vyplacení zaručeného výnosu	314
3.1.2.1.2	Strukturované dluhopisy s garancí emitenta na navrácení investované částky	314
3.1.2.1.3	Strukturované dluhopisy s částečnou garancí emitenta na splacení investované částky	315
3.1.2.2	Vyměnitelné strukturované dluhopisy	316
3.1.2.2.1	Standardní vyměnitelné dluhopisy	316
3.1.2.2.2	Reverzní vyměnitelné dluhopisy	317
3.1.2.2.3	Povinně vyměnitelné dluhopisy	320
3.1.2.3	Zvláštní druhy strukturovaných dluhopisů	320
3.1.2.3.1	Inflačně vázané dluhopisy	320

3.1.2.3.2	Další druhy strukturovaných dluhopisů	321
3.2	Investiční (strukturované) certifikáty	321
3.2.1	Charakteristika investičních certifikátů	321
3.2.2	Druhy investičních certifikátů	322
3.2.2.1	Členění investičních certifikátů podle druhů podkladových aktiv	322
3.2.2.1.1	Investiční certifikáty s jednoduchými podkladovými aktivy	322
3.2.2.1.2	Indexové certifikáty	322
3.2.2.1.3	„Basket certifikáty“	323
3.2.2.1.3.1	Strategické certifikáty	323
3.2.2.1.3.2	Tematické certifikáty	323
3.2.2.2	Členění investičních certifikátů podle výnosově rizikového profilu	323
3.2.2.2.1	„Plain-Vanilla“ certifikáty	324
3.2.2.2.2	Exotické certifikáty	325
3.2.2.2.2.1	„Garantované certifikáty“	325
3.2.2.2.2.2	„Discount certifikáty“	326
3.2.2.2.2.3	„Airbag certifikáty“	326
3.2.2.2.2.4	„Bonus certifikáty“	327
3.2.2.2.2.5	„Sprint certifikáty“	328
3.2.2.2.2.6	„Outperformance certifikáty“	329
3.2.2.2.2.7	Další druhy exotických certifikátů	330
3.2.2.3	Členění investičních certifikátů podle časové ohraničenosti jejich životnosti	331
3.2.2.3.1	Investiční certifikáty se stanoveným termínem splatnosti	331
3.2.2.3.2	Investiční certifikáty s neohrazenou životností	331
3.2.3	Obchodování investičních certifikátů a jejich další specifické vlastnosti	331
3.3	Úvěrové (kreditní) dluhopisy	332
3.3.1	Základní druhy úvěrových dluhopisů	333
3.3.1.1	Úvěrové dluhopisy s vloženým CDS	333
3.3.1.2	Další druhy úvěrových dluhopisů	335
3.3.2	Sekuritizované kolateralizované dluhopisy	335
4	Cenné papíry strukturovaných fondů.....	336
4.1	Strukturované fondy kolektivního investování	337
4.1.1	Členění strukturovaných fondů podle podkladových aktiv	337
4.1.2	Členění strukturovaných fondů podle vymezení doby jejich trvání	337
4.1.2.1	Strukturované fondy na dobu určitou	337
4.1.2.2	Strukturované fondy s možností předčasného ukončení	337
4.1.3	Členění strukturovaných fondů podle rizikovosti	338
4.1.3.1	Zajištěné strukturované fondy	338
4.1.3.2	Částečně zajištěné strukturované fondy	338
4.1.3.3	Nezajištěné strukturované fondy	338
4.1.4	Konstrukční vlastnosti strukturovaných fondů	339
4.2	Strukturované fondy kvalifikovaných investorů	341

5	Sekuritizované pákové deriváty	341
5.1	Warranty	341
5.1.1	Plain Vanilla warranty	341
5.1.2	Exotické warranty	345
5.1.2.1	Knock-out warranty	345
5.1.2.1.1	Knock-out warranty bez stop-loss bariéry	346
5.1.2.1.2	Knock-out warranty se stop-loss bariérou	346
5.1.2.2	Další druhy exotických warrantů	347
5.2	Knock-out certifikáty	347
5.2.1	Knock-out certifikáty s omezenou životností	349
5.2.1.1	Časově omezené Knock-out certifikáty bez stop-loss bariéry	349
5.2.1.2	Časově ohraničené Knock-out certifikáty se stop-loss bariérou	352
5.2.2	Knock-out certifikáty s neomezenou životností	352
5.2.3	Základní odlišnosti knock-out certifikátů oproti knock-out warrantům	353
5.3	„Contracts for Difference“	354
10	REGULACE A DOHLED VE FINANČNÍM SYSTÉMU	357
1	Regulace finančního systému jako součást státní hospodářské politiky.....	358
2	Vymezení pojmů „regulace“ a „dohled“.....	358
2.1	Regulace	358
2.2	Dohled	359
3	Regulace a dohled nad finančními institucemi.....	360
3.1	Základní typy možného tržního selhání ve finančním systému	360
3.2	Soudobé systémy dohledu nad činnostmi finančních institucí	362
3.2.1	Specializované systémy dohledu	363
3.2.1.1	Sektorové (resp. institucionální) systémy dohledu	364
3.2.1.2	Funkcionální systémy dohledu	364
3.2.1.3	Cílové systémy dohledu	364
3.2.2	Institucionálně integrované systémy dohledu	364
3.2.2.1	Částečně integrované systémy dohledu	364
3.2.2.2	Plně integrovaný systém (tzv. jednotného) dohledu	365
4	Regulace a dozorování finančních konglomerátů.....	365
4.1	Specifické faktory rizikovosti finančních konglomerátů	365
4.2	Konsolidovaný dohled nad finančními konglomeráty	367
5	Mezinárodní regulace a dohled.....	368
11	SOUDOBÝ VÝVOJ SVĚTOVÉHO FINANČNÍHO SYSTÉMU A SVĚTOVÉ EKONOMIKY	369
1	Vývojové trendy finančních trhů a světového finančního systému	370
1.1	Všeobecné předpoklady rozvoje finančních trhů	370
1.1.1	Komputerizace	370

1.1.2	Intelektualizace	370
1.2	Faktory ovlivňující podmínky finančního podnikání	370
1.2.1	Liberalizace finančních toků	371
1.2.2	Harmonizace regulace a dohledu	371
1.3	Nejvýznamnější soudobé vývojové trendy světového finančního systému	371
1.3.1	Vývojové tendence finančních institucí	372
1.3.1.1	Proces institucionalizace	372
1.3.1.2	Proces konsolidace finančních institucí	372
1.3.2	Trendy ve vytváření nových finančních produktů	373
1.3.3	Integrace a internacionalizace finančních trhů	373
1.3.3.1	Proces integrace finančních trhů	373
1.3.3.2	Proces internacionalizace finančních trhů	373
2	Rizikové faktory soudobého vývoje finančního systému a světové ekonomiky.....	374
2.1	Faktory ekonomické povahy ohrožující funkčnost světové ekonomiky	374
2.1.1	Zadlužování ekonomických subjektů	374
2.1.2	Rostoucí dominance nadnárodních korporací	375
2.1.3	Zaostávání mezinárodní harmonizace regulace a dohledu	375
2.2	Role člověka jako tvůrce a uživatele finančního a ekonomického systému	377
3	Celosvětová globalizace finančního systému a ekonomiky.....	377

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 379